

ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η Ελλάδα έχει πολλά ήθη και έθιμα, όπου τα περισσότερα διατηρούνται με το πέρασμα των χρόνων, ενώ κάποια άλλα χάνονται.

Τα Χριστούγεννα και την Πρωτοχρονιά έχουμε πολλά ήθη και έθιμα σε όλη την Ελλάδα που άλλα έχουν χαθεί στο πέρασμα των χρόνων, ενώ άλλα διατηρούνται

1. ΤΟ ΧΡΙΣΤΟΨΩΜΟ

Την παραμονή των Χριστουγέννων ξεκινάει η προετοιμασία για το ζύμωμα του Χριστόψωμου που πρόκειται για το «ψωμί του Χριστού».

Φτιάχνεται από τη νοικοκυρά του σπιτιού και το χαρακτηριστικό του είναι ο σχηματισμένος (από ζυμάρι) σταυρός στο επάνω μέρος του.

2. ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ

Τα Κάλαντα αποτελούν δημοτικά ευχητικά και εγκωμιαστικά τραγούδια με Βυζαντινές ρίζες που ψάλλονται κάθε χρόνο κυρίως την παραμονή μεγάλων θρησκευτικών εορτών, όπως τα Χριστούγεννα, η Πρωτοχρονιά και τα Θεοφάνεια.

Τα κάλαντα λέγονται κυρίως από παιδιά, κρατώντας το τρίγωνο και πηγαίνουν σε σπίτια, καταστήματα, δημόσιους χώρους. Κύριος σκοπός των τραγουδιών αυτών είναι μετά τις αποδιδόμενες ευχές, δηλαδή τα “Χρόνια Πολλά”, το φιλοδώρημα είτε σε χρήματα (σήμερα) είτε σε προϊόντα (παλαιότερα). Ο Άγιος Βασίλης και η Βασιλόπιτα

Τα Χριστούγεννα είναι η αγαπημένη γιορτή μικρών και μεγάλων, και την περιμένουν με αγωνία καθώς έχουν ζητήσει από τον Άγιο Βασίλη δώρα.

Κατά την ελληνική παράδοση, ο Άγιος Βασίλειος είναι ένας ταπεινός Έλληνας Άγιος με μαύρα γένια και σκούρο φτωχό ράσο, που έρχεται από την Καισάρεια της Καππαδοκίας να ευλογήσει τα σπιτικά μας και να λάβει το δικό του κομμάτι από τη βασιλόπιτα που φτιάχνουμε προς τιμήν του.

3. ΤΟ ΕΘΙΜΟ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΑΣ

Σύμφωνα με τη παράδοση το έθιμο της βασιλόπιτας προήλθε τον Μ. Βασίλειο, όταν για να προστατεύσει την Καισάρεια της Καππαδοκίας από επιδρομή αλλοφύλων, έκανε έρανο και μάζεψε χρυσά νομίσματα και άλλα τιμαλφή, για να τα δώσει στους εχθρούς, ώστε να τους δελεάσει, για να μην λεηλατήσουν την περιοχή του. Ωστόσο

ο εχθρός τελικά, δεν κατόρθωσε να εισβάλει στην Καισάρεια και τα τιμαλφή έμειναν. Τότε, ο Μ. Βασίλειος είπε να φτιάξουν μικρές πίττες – ψωμάκια, μέσα στις οποίες έβαζαν και ένα χρυσό νόμισμα, ή κάτι άλλο από όλα τα πολύτιμα πράγματα που είχαν μαζευτεί. Οι πίττες αυτές μοιράστηκαν σε όλους και ο καθένας κράταγε ό,τι του τύχαινε, ενώ πάρα πολλά έτυχαν στα παιδιά.

4. ΣΠΑΣΙΜΟ ΤΟΥ ΡΟΔΙΟΥ

Το σπάσιμο του ροδιού είναι ένα από τα έθιμα που δε διατηρείται μέχρι σήμερα..

Το πρωί της Πρωτοχρονιάς, που η οικογένεια πηγαίνει στην εκκλησία, ο νοικοκύρης κρατάει στην τσέπη του ένα ρόδι. Γυρνώντας σπίτι, πρέπει να χτυπήσει το κουδούνι της εξώπορτας, διότι σύμφωνα με το έθιμο δεν κάνει να ανοίξει ο ίδιος με το κλειδί του, έτσι ώστε να είναι ο πρώτος που θα μπει στο σπίτι του για να κάνει το καλό ποδαρικό, με το ρόδι στο χέρι.

Μπαίνοντας μέσα, πάντα με το δεξί, σπάει το ρόδι πίσω από την εξώπορτα, το ρίχνει δηλαδή κάτω με δύναμη, για να σπάσει και να πεταχτούν οι ρώγες του παντού και ταυτόχρονα λέει: “με υγεία, ευτυχία και χαρά το νέο έτος κι όσες ρώγες έχει το ρόδι, τόσες λίρες να έχει η τσέπη μας όλη τη χρονιά”. Τα παιδιά μαζεμένα γύρω-γύρω κοιτάζουν οι ρώγες, αν είναι τραγανές και κατακόκκινες. Όσο γερές κι όμορφες είναι οι ρώγες, τόσο χαρούμενες κι ευλογημένες θα είναι οι μέρες που φέρνει μαζί του ο νέος χρόνος.

5. ΑΓΙΑΣΜΟΣ – ΤΑ ΘΕΟΦΑΝΙΑ

Την Παραμονή των Φώτων ο ιερέας βγαίνει να αγιάσει τα σπίτια.

Την ημέρα των Θεοφανείων στις εκκλησίες γίνεται ο αγιασμός των υδάτων. Όλοι περιμένουν να πάρουν αγιασμό, να τον πιούν, αλλά και για να αγιάσουν τα σπίτια τους, (σε περίπτωση που για εύλογους λόγους δεν αγιάστηκαν την προηγούμενη ημέρα), αλλά τα κτήματα και τα ζώα τους.

Ο ιερέας ρίχνει το σταυρό στη θάλασσα, και όποιος τον πιάσει πρώτος θεωρείται ότι έχει μεγάλη ευλογία.